

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Postboks 8059 Dep.
0031 OSLO

Deres ref

Vår ref
200702875-/TRK

Dato
07.03.2008

**Avklaring av hvem som har plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap –
alderskravet**

Problemstillingene direktoratet tar opp er for det første om en person som kommer til Norge og får tillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse før fylte 16 år omfattes av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i det vedkommende fyller 16 år. For personer som ble omfattet av plikt til opplæring før fylte 55 år, men som ikke har gjennomført 300 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap, er problemstillingen om personen blir løst fra sin plikt til opplæring i det vedkommende fyller 55 år.

Plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap innebærer at man må gjennomføre 250 timer opplæring i norsk og 50 timer i samfunnskunnskap.

Ifølge utlendingsloven § 12 første ledd og utlendingsforskriften § 43 første ledd er det et vilkår for bosettingstillatelse at den enkelte *”har gjennomført pliktig norskopplæring i henhold til introduksjonsloven”*. Statsborgerloven § 8 slår fast at *”for søknader som fremmes etter 1. september 2008 er det et krav at søkere mellom 18 og 55 år har gjennomført 300 timer godkjent norskopplæring eller kan dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk”*.

I kapittel 16 i Ot.prp. nr. 41 (2004-2005) Om lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven), under merknadene til lovens § 8, uttales det at *”det er alderen på vedtakstidspunktet som er avgjørende”*. I punkt 8.8.2.5 i proposisjonen fremgår det imidlertid det at *”departementet foreslår at vilkåret om norskopplæring skal gjelde søkere mellom 18 og 55 år, tilsvarende forslaget i Ot.prp. nr. 50 (2003-2004)”*.

Introduksjonsloven § 17 tredje ledd fastslår at *”utlending mellom 16 og 55 år med tillatelse som nevnt i første punktum som danner grunnlag for bosettingstillatelse, har rett og plikt til*

deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 300 timer... ”

Bestemmelsens tredje ledd, annet punktum slår fast at arbeidsinnvandrere mellom 16 og 55 år kun har en plikt til opplæring. Bestemmelsens annet ledd slår fast at ”*utlending mellom 55 og 67 år*” ikke har plikt til opplæring.

En naturlig språklig forståelse av introduksjonsloven § 17 er at man får plikt i det man fyller 16 år dersom man har fått en tillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse og har ankommet Norge før man fylte 16 år. Med betegnelsen ”*fyller 16 år*” menes atplikten inntreer fra og med den dagen man fyller 16 år. Det er også naturlig å forstå ordlyden slik at man løses fraplikten i det man fyller 55 år, uavhengig av om man var omfattet av rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap på det tidspunktet man fikk tillatelse eller man ankom riket. Med betegnelsen ”*fyller 55 år*” menes at man ikke lenger har plikt fra og med den dagen man fyller 55 år. Denne tolkningen støttes av drøftingene i Ot.prp. nr. 50 (2003-2004) Om lov om endringer i introduksjonsloven mv. Under punkt 7.3.2 i proposisjonen uttales det at det foreslås at ”*den nedre aldersgrense for rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap settes likt med alderen for opphør av plikt til grunnskoleopplæring, det vil si 16 år. Dette gjøres for å fange opp personer som har kommet til Norge like før de fylte 16 år, og som ikke rakk å lære seg tilstrekkelig norsk gjennom den obligatoriske grunnskoleopplæringen innen fylte 16 år*”. Den samme vurderingen gjentas også under punkt 7.5.2 i Ot.prp. nr. 50 (2003-2004).

Når det gjelder mulig bortfall avplikten til opplæring i norsk og samfunnskunnskap ved fylte 55 år uttales det i Ot.prp. nr. 50 (2003-2004) under punkt 7.5.2 at ”*Departementet legger til grunn at hovedhensynene bak ordningen er å kvalifisere til deltakelse i arbeidslivet. Ordningen bør derfor beholdes personer i yrkesaktiv alder*”. Videre fremgår det at ”*etter departementets vurdering vil det være både lite hensiktsmessig og urimelig å pålegge personer over 55 år en plikt til deltakelse i norskopplæring*”.

På bakgrunn av vurderingene som fremgår ovenfor mener departementet at man vil omfattes av målgruppen for opplæring i norsk og samfunnskunnskap i det man fyller 16 år hvis man kommer til Norge og får en oppholdstillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse før fylte 16 år. Dersom en person har rukket å gjennomføre pliktig grunnskoleopplæring før vedkommende fyller 16 år og omfattes av introduksjonslovens bestemmelser om plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan vedkommende søke om fritak fra opplæring etter introduksjonsloven, jf. introduksjonsloven § 17 fjerde ledd og § 3 annet ledd bokstav b i forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Dersom man får en tillatelse som danner grunnlag for bosettingstillatelse og ankommer landet før man fyller 55 år og dermed omfattes av rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, blir man fri fra sin plikt til opplæring i det man fyller 55 år. Dersom man har en tillatelse som gir rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, beholder man likevel sin rett til opplæring.

Denne tolkningsuttalelsen vil også bli gjort tilgjengelig på departementets nettsider.

Med hilsen

Ahmad Ghanizadeh (e.f.)
avdelingsdirektør

Truls Knudsen
rådgiver